

Nalan Okan Akın

Niğde Ömer Halisdemir University, nalanokan@ohu.edu.tr, Niğde-Turkey

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2017.12.3.D0200>

**GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE BİLİMSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ DERSİ VE
MAKALE YAZMA SÜRECİ**

ÖZ

Görsel Sanatlar Eğitiminin ele alınması gereken birçok problemi vardır. Bu araştırmada da Görsel Sanatlar Eğitimi alan bir grup öğrenci ile bu problemler gruplandırılmıştır. Bu gruplandırmadaki problemler bilimsel araştırma yöntemleri dersi kapsamında birer araştırma konusu olmuştur. Ayrıca bunlarla ilgili makaleler oluşturulmuştur. Amaç Görsel sanatlar öğretmen adaylarının alanının sorunlarıyla ilgili alanyazın tarama yapabilmesi ve alanıyla ilgili makale yazma becerisi kazandırmaktır. Araştırmanın problem ve bulguları da sorunların belirlenmesi, makale sürecinin değerlendirilmesi ve öğrencilerin araştırmada edindikleri kazanımlar şeklindedir. Araştırma 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde Ömer Halisdemir Üniversitesi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda okuyan 3. sınıf öğrencilerinden 20 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma 9 hafta süresince uygulanan bir eylem araştırmasıdır. Araştırma verileri içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların alanının sorunlarını değerlendirebildikleri, alanıyla ilgili bilimsel bir makale yazma sürecinde istenen becerileri kazandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Öğretmen, Yetenek, Metot, Eğitim

**SCIENTIFIC RESEARCH METHODS LESSONS IN VISUAL ARTS EDUCATION AND
ARTICLE WRITING PROCESS**

ABSTRACT

There are a lot of problems of Visual Arts Education, which need to be examined. In this research, these problems are grouped with a group of students who have Visual Arts Education. The problems in this grouping have been a subject of research within the scope of scientific research methods lectures. Besides, articles on these subjects are written. The aim is to enable visual arts candidate teachers to scan the literature about their fields and to acquire the skill of writing articles related to their fields. The problems and findings of the research are the determination of the problems, the evaluation of the article process and the achievements that the students acquired during the research. The research is carried out with 20 students at 3rd class, studying at Ömer Halisdemir University Department of Art Teaching Education during the education period of 2016-2017. The study is an action study conducted all along 9 weeks. The research data is generated by content analysis method. According to the findings of the research, it is figured out that the participants can evaluate the problems related with their fields and acquired the necessary skills in the process of writing a scientific article about their fields.

Keywords: Art, Teacher, Ability, Method, Education

How to Cite:

Okan Akın, N., (2017). Görsel Sanatlar Eğitiminde Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersi ve Makale Yazma Süreci, **Fine Arts (NWSAFA)**, 12(3):199-204, DOI: 10.12739/NWSA.2017.12.3.D0200.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Görsel Sanatlar Eğitiminin birçok problemi bulunmaktadır. Bu problemin en temel nedeni, bu alanın ve dersin öneminin yeterince kavranamamış olmasından kaynaklanmaktadır. Görsel sanatlar ya da resim-iş dersleri hala ilk ve ortaöğretimde yalnızca resim yapıp rahatlamaya ya da boş zaman değerlendirmeye yarayan bir ders olarak ele alınmaktadır. Oysaki temelde insanın psikolojik rahatlaması ilkesine dayandırabileceğimiz, ancak anlamı ve işlevleri düşünüldüğünde bunun ötesinde derin kazanımları barındıran bir alandır. İnsanın yaratıcı düşüncesini geliştirmesinin yanı sıra ona estetik bilinç kazandırmayı sağlayan bir derstir. Kırıçoğlu'na göre; (1991:12) sanatın işlevi ne salt duygusal rahatlama, ne de salt haz duyurmaktır. Sanatın çok yönlü, kültürel, iletişimsel, bilgilendirici, aydınlatıcı ve davranış geliştirici işlevi onu yine çok yönlü ve önemli kılmaktadır. Sanatın bu "değeri kendinde" işlevleri ve yalnız sanata özgü nitelikleridir ki kişinin bir farklı boyutta zihinsel gelişimini sağlar. Bunu sanattan başka hiçbir alan sağlayamaz. Resim-iş dersleri ideal bir ortamda ve tam olarak amacına uygun verilebilse kişilere estetik davranışlar kazandırma konusunda işlevini yerine getirecektir. Sanat ve sanat eğitimi yalnız yetenekli insanlara değil, herkese verilmesi gereken, okul içi ve okul dışı yaratıcı eğitimidir. Bu eğitim yoluyla özgür, barışçı, insancıl, toplumla bütünleşmiş, kendini yenileyebilen, yurt ve insan sevgisini kendi tarihinden alan, çağdaşlaşma sürecindeki bir toplum düzeyine uyum sağlayan insanlar yetiştirebilecektir (Boydaş ve Balcı, 1997:172). Özellikle ilk ve ortaöğretimde Sanat Eğitimi genel eğitimin bir parçasıdır ve bu eğitimde çocuğa, gence olabildiğince sanattan anlayan bir kişilik kazandırmak hedeflenir (Etike, 1996:23). Özsoy (1996:38-39) da insanlarımızın yetiştirilirken eğitimlerinde dikkat edilmeyen en önemli noktalardan birisinin estetik eğitim eksikliği olduğunu ve bunu hemen yakın çevremize bakarak çarpıcı bir biçimde görmenin mümkün olabileceğini savunmaktadır. Çevremizdeki her tür kirlilikleri, insanlar arası bozuklukları örnek vermektedir.

Çevremize olan duyarlılığımızın düzeyinin alacağımız sanat eğitimine, edineceğimiz sanatsal deneyimlere sıkı sıkıya bağlı olduğunu görmemiz gerekir (Özsoy, 2003:22). Sanat eğitimi alanında verilen çabalara rağmen, insanlardaki estetik algı eksikliklerinin hala bulunuyor olması Görsel Sanatlar derslerinin yeterli düzeyde verilemediğini göstermektedir. Ancak etkin bir sanat eğitimi programının yanı sıra iyi yetiştirilmiş sanat eğitimcileri ve uygun sanat eğitim ortamları ve materyallerle de bu amaç gerçekleştirilebilir. Ayrıca ailelerinde görsel sanatlar konusunda bilinçlendirilmesiyle de bu eğitimin gerçekleşmesi sağlanabilecektir. Estetik çevre bilincinin gelişmesi ve sanat ve sanatçıya duyarlı bir toplumun oluşması ancak sanat eğitimi ile mümkündür. Estetik duyarlılığın gelişmesi için yaşanılan çevreyi güzelleştirmek gerekmektedir. Toplumun eğitimi de önemlidir. Bunun yanı sıra kitle iletişim araçlarıyla da desteklenmelidir (Etike, 1996:24. Kişinin estetik eğitim alması onun doğadan, sanat eserinden haz duymasını, yaşadığı çevreyi güzelleştirmesini sağlayacaktır. Yaşanılan ortamı güzelleştirmek, kişinin doğuştan getirdiği duyarlılığın yanı sıra, ona okul çağında verilen eğitimle de doğrudan ilişkilidir. Görsel Sanatlar Eğitimi alanında ciddi araştırmaların geliştirilerek ve bu araştırmalarda ortaya çıkan sonuçların uygulanabilirliğini artırıp, halka indirgenebilirliği sağlanabilirse sorunlar yavaş yavaş çözüme ulaşabilecektir. Bu şekilde yanlış anlaşılmalara bir son verilerek bu dersin kişinin tüm hayatını etkileyeceği düşünülerek ciddiye alınması için çaba gösterilmelidir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışma görsel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının bilimsel bir yayın inceleme, araştırma ve deneme sürecinin uygulamalı olarak nasıl yapacağını ortaya koyulması açısından önemli görülmektedir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırmasıdır. Büyükoztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e göre (2008:18-19) bu araştırma, belirli bir durumun koşullarını değiştirmeyi sağlayacak bilgiye yoğunlaşan yöntemdir. Araştırma, Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda 3. sınıfta eğitim gören 20 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmacının yürüttüğü 2016-2017 eğitim öğretim güz dönemine ait Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersi etkinliklerinden oluşmaktadır. Araştırmada uygulanan ve gerçekleştirilen etkinlikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Haftalarla ders süreci konular ve etkinlikler
(Table 1. Weekly course processes and activities)

Etkinlikler	Haftalar								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Temel Kavramlar	Δ								
2 Sorunların Belirlenmesi		Δ							
3 Makale İnceleme			Δ						
4 Alan Taraması			Δ						
5 Görüşme Formu Hazırlama				Δ					
6 Soru Tipleri Uygulama					Δ				
7 Verilerin Değerlendirilmesi						Δ			
8 Makalenin Oluşturulması							Δ	Δ	
9 Makale Süreci Değerlendirme									Δ

9 haftadan oluşan etkinlikler yukarıdaki gibi 9 aşama şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 3 tür bulgu değerlendirilmiştir. Bu bulgular aşağıdaki tabloda yer alan veri ölçme araçları ile elde edilmiştir.

Tablo 2. Veri toplama araçları
(Table 2. Data collection tools)

SN	Bulgular	Veri Türü	Veri Değerlendirme
1	Görsel Sanatların Sorunlarının Gruplandırması Verilerine Ait Bulgular	Beyin Fırtınası Kavram Haritası	Gruplandırılmış Kavram Haritası
2	Uzman Değerlendirme Formlarına Ait Bulgular	Uzman Değerlendirme Formu	Öğrenci Makale Değerlendirme Tablosu
3	Öğrenci Değerlendirme Formu Bulguları	Öğrenci Görüşme Formu	Öğrenci Görüşleri Temaları Tablosu

Görsel Sanatların sorunları sınıf ortamında beyin fırtınası yöntemi ile tartışılarak gruplandırılmış ve kavram haritasına dönüştürülmüştür. Uzman değerlendirme formlarında 20 öğrencinin makaleleri 8 kriter ile 2 uzman tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanlar değerlendirme yaparken 3 (yeterli), 2 (geliştirilmeli), 1 (yetersiz) puanları ile her bir öğrenciyi değerlendirmişlerdir. Bu makalelerde; başlık, özet, giriş, yöntem, bulgular ve yorum, sonuç ve öneriler, kaynakça, makale bütününden oluşan 8 kriter

değerlendirilmiştir. Puan aralıklarına göre aşağıdaki tablodaki gibi değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Puan aralıkları değerlendirme tablosu
(Table 3. Rating ranges evaluation table)

Puan Aralıkları	Değerlendirme
24-20 Puan Aralığı	Çok İyi
19-15 Puan Aralığı	İyi
14-10 Puan Aralığı	Orta
9-5 Puan Aralığı	Orta Altı
4-1 Puan Aralığı	Başarısız

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Araştırmanın bulguları veri toplama araçlarından elde edilen verilere göre sınıflandırılarak sunulmuştur. Bunlar;

- Görsel sanatların sorunlarının gruplandırması verilerine ait bulgular.
- Uzman değerlendirme formlarına ait bulgular.
- Öğrenci görüşme Formuna Ait Bulgular şeklindedir.

Bu bulgular sırasıyla tabloları ve açıklamaları ile birlikte aşağıda verilmiştir.

Görsel sanatların sorunlarının gruplandırmasında; tüm öğrenciler beyin fırtınası yöntemi ile bir sorun söylemişlerdir. Bu sorunların gruplandırılmasına yönelik kavram haritası aşağıdaki tabloya dönüştürülmüştür.

Tablo 4. Görsel sanatların sorunları
(Table 4. Problems of visual arts)

Ana Tema	Kod 1	Kod 2	
Eğitim Kademeleri ile İlgili	Okul Öncesi	Ekonomik Fiziksel Program Kaynaklı Öğretmen Kaynaklı Öğrenci İlgisi Toplumun Bakışı Aileler	
	İlkokul		
	Ortaokul		
	Lise		Düz Güzel Sanatlar
	Üniversite		
	Engelliler		
	Halk Eğitimi		
İsimle İlgili	Farklı Adlandırmalar	Milli Eğitimde	
		YÖK'te	
		Alanyazınlarda	
Program	Müfredat Değişiklikleri		
Toplum	Bilinçsizlik		
	Eğitim Eksikliği		

Bu tablo haline dönüştürülen kavram haritası ana başlık olarak 4 grupta toplanmıştır. Bunlar, Eğitim kademeleri ile ilgili sorunlar, isim ile ilgili sorunlar, politik sorunlar ve toplum ile ilgili sorunlardır. Eğitim kademeleri okulöncesi, ilkökul, ortaokul, lise (düz lise ve güzel sanatlar lisesi), Üniversite (alanla ilgili üniversite ve diğer lisans programları, engelliler, halk eğitimi şeklindedir. Bunların hepsinde ekonomik, fiziksel, program kaynaklı, öğretmen kaynaklı ve toplumun bakışı ile ilgili sorunlar belirlenmiştir. İsim ile ilgili sorunlar ise MEB, YÖK ve literatürdeki farklı adlandırmalar şeklinde gruplandırılmıştır. Program ile ilgili olarak ise müfredat değişiklikleri ifade edilmiştir. Toplumun bakış açısında ise bilinçsizlik ve eğitim eksikliği olarak gruplandırılmıştır.

Uzman değerlendirmesine ait her iki uzmanın değerlendirme formları; aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. I. Uzman ve II. uzman değerlendirme tablosu
(Table 4. I. Expert and II. expert evaluation chart)

Öğr.	I.Uzman Puanı	II.Uzman Puanı	Puan Ort.	24-20 Çok İyi	19-15 İyi	14-10 Orta	9-5 Orta Altı	4-1 Başarısız
1	23	24	23.5	Δ				
2	13	14	13.5			Δ		
3	18	19	18.5		Δ			
4	23	23	23	Δ				
5	19	19	19		Δ			
6	13	13	13			Δ		
7	20	22	21.5	Δ				
8	24	23	23.5	Δ				
9	14	14	14			Δ		
10	13	11	12			Δ		
11	22	20	21	Δ				
12	12	13	12.5			Δ		
13	24	22	23	Δ				
14	21	20	20.5	Δ				
15	21	21	21	Δ				
16	17	17	17		Δ			
17	18	18	18		Δ			
18	23	24	23.5	Δ				
19	14	13	13.5			Δ		
20	21	23	22	Δ				
Toplam Öğrenci				10	4	6	0	0

Yukarıdaki her iki uzman değerlendirme tablosuna göre; 24-20 (çok iyi) aralığında 10 kişi, 19-15 (iyi) aralığında 4 kişi, 14-10 (orta) aralığında 7 kişi her iki uzmanın verdiği yakın puanlarla değerlendirilmiştir. Bu puanların altında hiçbir öğrenci bulunmamaktadır.

Öğrenci görüşme Formuna Ait Bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir. Hangi Kazanımları belirledikleri önemli olduğu için sayısal söylenme sıklıkları alınmayarak sadece ifadelerin kodlamaları gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrenci görüşme formuna ait bulgular
(Table 5. Findings of student interview form)

Temalar	Kodlar
Bilimsel Araştırma	Nasıl Yapılacağı
	Nasıl İnceleneceği
	Makale Türleri
	Hangi Aşamalar
	Konu Belirleme
Bilimsel Makale Yazma	Hazırlık
	Konu Belirleme
	Hedef Kitle Seçme
	Alanyazın Tarama
	Giriş Bölümü Oluşturma
	Görüşme Formu Hazırlama
	Soru Türleri Belirleme
	Görüşme Formunu Uygulama
	Verilerle Tablo Oluşturma
	Bulgular ve Yorum Yazma
Sonuç ve Öneriler Yazma	
Kaynakça Oluşturma	

Bu tabloya göre iki tür tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar öğrencilerin ifadesi ile kendi kazanımlarını da ortaya koymaktadır. Bilimsel araştırma ve bilimsel makale yazma ile ilgili temalar oluşmuştur. Kodlar açısından bakılacak olursa; bilimsel araştırmanın nasıl yapılacağı, inceleneceği, makale türleri, aşamaları, konu belirleme, hazırlık aşamaları ifadeleri bulunmaktadır. Bilimsel makale yazma sürecinde ise; konu belirleme, hedef kitle seçme, literatür tarama, Giriş Bölümü Oluşturma, Görüşme Formu Hazırlama, Soru türleri belirleme, Görüşme Formunu Uygulama, Verilerle tablo oluşturma, Bulgular ve yorum yazma, Sonuç ve Öneriler yazma, Kaynakçayı oluşturma kodları belirlenmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Görsel Sanatlar Eğitiminin sorunları 4 ana temada belirlenen sorunlarla, alanyazın taraması yaparak alanlarına ait sorunların farkında olduğunu, bu sorunları bir araya getirerek genel olarak bakabilme becerisini kazandıklarını ortaya koymaktadır. Uzman değerlendirmesi açısından orta altı ve başarısız öğrenci olmaması, uygulanan bu programın amacına ulaştığı, yani tüm öğrencilerin bilimsel makale yazma deneyiminde kendi düzeyleri doğrultusunda başarısını göstermektedir. İki ana temada toplanan öğrencilerin bu araştırma ile kazanımlarında ise; ifade ettiklerine göre bilimsel araştırma yapma ve bilimsel bir makale yazma açısından katkı sağladığı için bunu kazandırmada etkili bir program olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda; görsel sanatlar eğitimi alan öğrenciler açısından bu program yararlı olmuştur. Özellikle öğrencilerin katılımı sağlanan bu programda araştırarak öğrenme sağlanmasını gerçekleştirmiştir. Bu tür öğrencinin aktif olacağı dersler üniversitelerin ana amacı olan araştırma sorgulayan öğrenciler yetiştirmede katkı sağlayacağı için diğer derslerde de kullanılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

- Büyüköztürk, S., Kılıç Çakmak, E., Akgün, O.E., Karadeniz, S. ve Demirel, F., (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Boydaş, N. ve Balcı. Y.B., (1997). Eğitim-Sanat İlişkisi: Sanat Eğitimi. Eğitim Bilime Giriş. Ankara: Gazi Kitabevi, (167-175).
- Etike, S., (1996). Sanat Eğitiminde Çocuğa ve Gence Sanattan Anlayan Bir Kişilik Kazandırmak Hedeflenir. Milli Eğitim. 131:(23-24).
- Kırışoğlu, O.T., (1991). Sanatta Eğitim. Ankara: Demircioğlu Matbaası.
- Özsoy, V., (1996). Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi): Amacı ve Yapılanması. Milli Eğitim. 131:(37-40).
- Özsoy, V., (2003). Görsel Sanatlar Eğitimi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.